

شماره ۱۱۲۳
تاریخ ۱۳۶۲

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

جناب

دفتر شورای نگهبان	
تاریخ	۱۳۶۲/۳/۱
شماره	۹۵۴

شورای محترم نگهبان

عطف بنامه شماره ۱۰۴۵۱ مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۲۶ طرح قانونی خدمت وظیفه عمومی که در جلسه علنی روز شنبه ۱۳۶۳/۳/۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی بتصویب رسیده است در اجرای اصلنود و چهارم قانون اساسی برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال میشود. ع

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

شماره ۹۱۲۳ - ۹

تاریخ ۱۳۳۳ / ۳ / ۱۴

پیوست

تعلیه

طرح خدمت وظیفه عمومی

فصل اول - کلیات

دفتر شورای نگهبان
تاریخ
شماره ۹۵

ماده ۱ - دفاع از استقلال و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی ایران و جان و مال و ناموس مردم وظیفه دینی و ملی هر فرد ایرانی است و در اجرای این وظیفه کلیه اتباع ذکور دولت جمهوری اسلامی ایران مکلف به انجام خدمت وظیفه عمومی برابر مقررات این قانون میباشند و هیچ فرد مشمول خدمت وظیفه عمومی را جز در موارد مصرحه در این قانون نمی توان از خدمت معاف کرد .

تبصره ۱ - با توجه به اصل ۱۵۱ قانون اساسی و احادیسی مستضعفین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موظف است در اسرع وقت امکانات آموزش نظامی اتباع اناث دولت جمهوری اسلامی ایران را با رعایت کلیه موازین شرعی فراهم نماید . این آموزش برای اناث الزامی نیست .

تبصره ۲ - وزارت آموزش و پرورش موظف است با همکاری نیروهای مسلح آموزشگاهی را که زمینه ساز آمادگی دفاعی است طبق موازین اسلامی در برنامه های آموزشی مقاطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان پیش بینی نماید . این آموزش برای دختران تنها در زمینه های دفاع غیر- نظامی خواهد بود .

ماده ۲ - هر فرد ذکور ایرانی از اول فروردین ماه سالی که طی آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می شود مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی خواهد شد .

ماده ۳ - سن مشمولان و افراد تحت تکفل از لحاظ خدمت وظیفه و یا معافیت از آن تابع مندرجات اولیه اولین شناسنامه بوده و هرگونه تغییری که بعدا بعمل آمده باشد از لحاظ وظیفه عمومی معتبر نخواهد بود .

تبصره - در صورتیکه اختلاف بین سن واقعی مشمول (طبق نظریه شورای پزشکی مندرج در تبصره ۱ ماده ۴۱ این قانون) و سن مندرج در شناسنامه اولیه بیش از ۵ سال باشد ، طبق نظر شورای پزشکی عمل خواهد شد .

ماده ۴ - خدمت وظیفه عمومی ۳۰ سال است و مراحل آن برای کلیه مشمولان بشرح زیر است .

الف - دوره ضرورت دو سال ، و در صورتیکه مشمولان مازاد بر نیاز باشند شورای عالی دفاع میتواند این مدت را تا ۸ ماه تقلیل دهد .

ب - دوره احتیاط ۸ سال .

ج - دوره ذخیره اول ۱۰ سال .

تجدید

- د - دوره ذخیره دوم ۱۰ سال .
- تبصره ۱ - تاریخ شروع و پایان خدمت در مراحل احتیاط و ذخیره از تاریخ پایان خدمت دوره ضرورت محاسبه میگردد و در هر حال تاریخ خاتمه آن از سن ۵۰ سالگی تجاوز نخواهد کرد .
- تبصره ۲ - در مواقع ضرورت و بسیج همگانی ممکن است افراد مشمول این قانون تا سن شصت سالگی نیز احضار شوند .
- تبصره ۳ - مفاد بند الف این ماده نسبت به مشمولانی مجری است که از اول فروردین ماه سال ۱۳۶۳ به خدمت اعزام شوند .
- ماده ۵ - کلیه مشمولان قادر به خدمت و بلا مانع به خدمت دوره ضرورت اعزام میشوند و پس از فراگرفتن آموزشهای نظامی لازم بقیه خدمت دوره ضرورت را در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران انجام خواهند داد . تعیین ترتیب تقدم برای استفاده از مشمولان مزبور در هر یک از سازمانهای نظامی و انتظامی و نحوه سهمیه بندی آنها توسط ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی تهیه و بتصویب شورای عالی دفاع میرسد .
- تبصره ۱ - تعیین تعداد سهمیه هر یک از نیروهای نظامی و انتظامی از مشمولین هر دوره بوسیله کمیسیون انجام خواهد شد که از نمایندگان نیروهای مزبور و به ریاست رئیس اداره وظیفه عمومی تشکیل میگردد
- تبصره ۲ - سپاه پاسداران انقلاب اسلامی میتواند مشمولین مورد نیاز خود را در هر دوره طبق ضوابط خاص پذیرش سپاه از بین دارندگان دفترچه ماده خدمت در حد سهمیه تعیین شده انتخاب و قبل از تاریخ اعزام آنان لیست اسامی آنها را با اداره وظیفه عمومی اعلام نماید . این مشمولین برای انجام خدمت وظیفه عمومی در اختیار سپاه قرار میگیرند .
- تبصره ۳ - نیروهای نظامی و انتظامی موظفند طبق اصل ۱۴۷ قانون اساسی پرسنل کادر ثابت و وظیفه خود را بنا به درخواست دولت برای مور تولیدی ، عمرانی ، تحقیقاتی ، آموزشی ، بهداشتی و درمانی با رعایت کامل موازین عدل اسلامی در حدی که به مادگی رزمی آنها آسیبی وارد نیاید در اختیار دولت قرار دهند .
- ماده ۶ - قانون خدمت نیروی انسانی ، درمانی و بهداشتی مصوب ۵۸/۹/۲۴ شورای انقلاب و الحاقیه ها و اصلاحیه های بعدی آن ابقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بعد از تأمین نیاز مندیهای نیروهای مسلح ادامه خدمت را تا ۵ سال در وزارت بهداشتی انجام میدهند .
- ماده ۷ - قانون معافیت فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم از خدمت وظیفه عمومی مصوب ۵۸/۲/۲۷ شورای انقلاب ابقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره

تعلیه

آموزش مقدماتی نظامی بقیه خدمت مقرر در آن قانون را در آموزش و پرورش انجام خواهند داد .

ماده ۸ - داوطلبان شغل معلمی خلبانی در آموزشگاه فنون هواپیمائی به شرط سپردن تعهد و انجام ده سال خدمت و داوطلبان شغل تکنیسینی هواپیما در این آموزشگاه به شرط سپردن تعهد و انجام دوازده سال خدمت از انجام خدمت و وظیفه معاف خواهند بود .

ماده ۹ - دانشجویان دوره چهار ساله آموزشی شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران به شرط سپردن تعهد و انجام ۱۰ سال خدمت در این شرکت پس از طی دوره آموزش مقدماتی و تخصصی در نیروی دریائی و بر روی عرشه ناوهای نیروی دریائی از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود .

ماده ۱۰ - انجام امور زیر در مورد مشمولین وظیفه عمومی مستلزم ارائه مدرک دال بر رسیدگی به وضع مشمولیت آنان از اداره وظیفه عمومی میباشد و فتوکپی مدرک ارائه شده از جمله منضات ضروری پرونده متشکله میباشد .

الف - شرکت در آزمایشات رانندگی و اخذ گواهینامه .

ب - دریافت هرگونه وام و کمکهای کشاورزی و صنعتی و دامداری و مسکن از طریق وزارتخانهها و موسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی .

ج - کاندیدا شدن جهت انتخابات مجلس شورای اسلامی و سایر شوراها و انجمنهای قانونی .

د - تحویل اصل گواهینامه یا پایان نامه دوره های تحصیلی، دیپلم و بالاتر از وزارتخانه مربوطه .

ه - صدور پروانه کسب و اجازه اشتغال و عضویت در شرکتهای تعاونی .

و - ثبت هرگونه نقل و انتقال غیر قهری اموال بطور مستقیم و غیر مستقیم در دفاتر اسناد رسمی .

ز - دریافت مستمری از سازمانهای دولتی و وابسته و نهادهای قانونی .

ح - استخدام به هر صورت (رسمی، پیمانی، روز مزد و خرید خدمت) در وزارتخانهها و موسسات دولتی و وابسته به دولت نهادهای قانونی و شرکتهای دولتی .

تبصره ۱ - در مواردی که ضرورت یا حرج ایجاب کند که معاملات مشمول ثبت گردد، مانند اموال مشترک که عدم ثبت اموال مشمول موجب زیان مالی بر شرکت دیگر گردد، ثبت اموال مشمول بلا مانع است . تشخیص موضوع به عهده محاکم صالحه است .

تبصره ۲ - سایر اموری که در دیگر قوانین منوط به روشن شدن وضعیت خدمتی مشمول می باشد، به قوت خود باقی است .

تعلیه

ماده ۱۱- در زمان جنگ و بسیج همگانی در صورت لزوم کسانی که به علنی در زمان صلح از معافیت خدمت دوره ضرورت استفاذه نمودند ، نیز به خدمت احضار و از حقوق و مزایای مشمولین دوره احتیاط هم طبقه خود استفاذه خواهند نمود .

ماده ۱۲- کارگران و مستخدمین موسسات دولتی و نهادهای قانونی و سازمانهای وابسته به دولت که خدمت دوره وظیفه عمومی را انجام میدهند پس از پایان خدمت مجدداً به کار اولیه خود اشتغال خواهند یافت و کارفرمایان مسؤلین مربوطه مکلفند آنان را به کار اولیه خود بگمارند . تبصره ۱- در مورد موسسات خصوصی کارفرمایان مسؤلین مربوطه در صورتی مکلفند آنان را به کار اولیه خود بگمارند که در قرارداد استخدام این مساله شرط شده باشد .

تبصره ۲- آئین نامه اجرائی این ماده توسط وزارتین کشور و کار و امور اجتماعی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و بتصویب هیات وزیران خواهد رسید .

ماده ۱۳- مشمولانی که با طی دوره دانشکدهها و آموزشگاههای نظامی و انتظامی برای خدمت در کادر ثابت استخدام شوند مدت تحصیل آنها جزء خدمت دوره ضرورت محسوب خواهد شد و اگر مدت تحصیل از دو سال کمتر باشد ، از دوره خدمت آنان به نسبت کسری خدمت تا دو سال جزء خدمت دوره ضرورت محسوب میشود .

تبصره ۱- آن عده از محصلین مراکز آموزشی کادر ثابت نیروهای نظامی و انتظامی که قبل از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی (در مورد کمیته و سپاه) مستعفی یا اخراج شوند دو سال خدمت دوره ضرورت را بدون احتساب مدت قبلی انجام خواهند داد . در صورتی که محصلین بعلت بیماری یا عدم صلاحیتی که ناشی از اعمال ارادی آنان نباشد برکنار گردند مدت تحصیل جزء خدمت دوره ضرورت آنان محسوب خواهد شد .

تبصره ۲- افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت و اعضاء ثابت سپاه پاسداران و کمیته انقلاب اسلامی در صورتی که بموجب مقررات استخدامی مربوطه از خدمت مستعفی یا اخراج شوند مدت تحصیل آنان قبل از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی (در مورد کمیته یا سپاه) جزو خدمت دوره ضرورت محسوب نخواهد شد و اگر بعد از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی از خدمت مستعفی یا اخراج گردند مدت خدمت آنان از دو سال کمتر باشد بقیه خدمت دوره ضرورت را تا دو سال با درجه سربازی وظیفه انجام خواهند داد .

ماده ۱۴- مشمولانی که بعنوان کارمند رسمی با تعهد ۹ سال خدمت در نیروهای نظامی و انتظامی استخدام شوند پس از انجام تعهد مزبور از خدمت دوره ضرورت معاف خواهند شد مدت تعهد مزبور در نقاط بد آب و هوا ۶ سال می باشد در صورتی که کارمندان فوق الذکر از گروه پزشکی و فنی که دارای مدرک فوق دیپلم به بالا در این دو رشته می باشند مدت های فوق به ترتیب ۶ سال و ۴ سال خواهد بود .

تعمیرات

تبصره ۱- آن عدا ما ز کارمندان فوق که به علت انتزاع قسمت مربوطه ز نیروهای نظامی و انتظامی به یکی از وزارتخانه‌ها یا سازمان‌های دولتی و وابسته به دولت یا شهرداری و هلال احمر یا نهادهای قانونی منتقل شوند، بقیه مدت تعهد خود را در سازمان جدید انجام خواهند داد.

تبصره ۲- سازمان‌های استخدام کنندگان کارمندان مشمول فوق موظفند در طول مدت خدمت مورد تعهد به کارمندان مزبور آموزش نظامی عمومی بدهند.

تبصره ۳- کارمندان فوق که قبل از انجام خدمت مورد تعهد بنا به تشخیص نیروی سازمان مربوطه به عللی خارج از اعمال ارادی خود از خدمت برکنار شوند، در صورتیکه مدت خدمت آنان در نقاط عادی و بدآب و هوای واحد اقل به ترتیب به ۵ سال و ۳ سال بالغ گردد، از انجام خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود. و چنانچه کمتر از مدت‌های مذکور خدمت نمودند باید با شش ماهه هر یک سال کسری ۴ ماه خدمت دوره ضرورت انجام خواهند داد. و در هر حال خدمت دوره ضرورت این قبیل از کارمندان کمتر از ۴ ماه نخواهد بود.

ماده ۱۵- سربازان وظیفه‌ای که حین انجام خدمت دوره ضرورت با داشتن حداقل گواهی نامه دوره ابتدائی و با تعهد ۵ سال خدمت پیمانی برای خدمت در مشاغل سازمانی مورد نیاز نیروهای نظامی و انتظامی استخدام گردند، تا دو سال از خدمت آنان در صورت انجام تعهد به منزله خدمت دوره ضرورت محسوب خواهد شد و در صورتی که قبل از خاتمه تعهد به بهره‌علت از خدمت مستعفی و یا برکنار گردند، چنانچه مشمول معافیت‌های قانونی نباشند بدون احتساب مدت تعهد انجام شده بقیه خدمت دوره ضرورت را برابر قانون انجام خواهند داد.

ماده ۱۶- کلیه مشمولانی که وارد خدمت دوره ضرورت می‌شوند طبق آئین نامه‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران نسبت به انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی و مقام رهبری (فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران) سوگند وفاداری یاد خواهند کرد.

فصل دوم - احضار برای دوره ضرورت

ماده ۱۷- در مواقع ضروری ممکن است بنا به مقتضیات یا پیشنهادهای شورای عالی دفاع و فرمان فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (مقام رهبری) مشمولین وظیفه عمومی دوره ضرورت بیش از دو سال بخدمت ادامه داده و یا قبل از خاتمه دو سال از خدمت مرخص شوند که در صورت اول به میزان دو برابر خدمت اضافی از ادوار خدمت آنان در دوره‌های احتیاط و ذخیره کسر میشود.

مجلس

ماده ۱۸- به وضع مشمولان خدمت وظیفه عمومی یکسال قبل از اعزام به خدمت دوره ضرورت یعنی در سالی که مشمولان در آن سال وارد سن ۱۹ سالگی میشوند رسیدگی خواهد شد.

ماده ۱۹- کسانی که به سن ۱۹ سالگی میرسند پس از انتشار آگهی احضار موظفند برای روشن نمودن وضع مشمولیتشان به سازمان وظیفه عمومی محل تولد مراجعه و خود را معرفی نمایند و در صورتیکه در خارج از محل تولد اقامت داشته باشند میتوانند به سازمان وظیفه عمومی محل اقامت خود مراجعه کنند.

مشمولان مقیم خارج از کشور باید به نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت خود و در صورت نبودن آن به نزدیکترین نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران مراجعه کنند.

ماده ۲۰- اداره ثبت احوال هر محل مکلف است صورت اسامی متولدین ذکور شهرستان یا بخشهای حوزه مأموریت خود را که در سال بعد باید به وضع مشمولیت آنان رسیدگی شود، بطور تفکیک در ۴ نسخه تهیه و تا اول آذر ماه هر سال به مراجعی که برای رسیدگی به امور وظیفه عمومی تعیین شده و یا خواهد شد تسلیم کند.

فصل سوم - رسیدگی

ماده ۲۱- حوزههای وظیفه عمومی تهران و مراجعی که در هر یک از مراکز شهرستانها و بخشها مسوول رسیدگی به امور وظیفه عمومی محل میباشند زیر نظر ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران انجام وظیفه خواهند نمود.

تبصره ۱- رئیس اداره وظیفه عمومی از نظر سازمانی معاون فرمانده ژاندارمری کل در امر وظیفه عمومی بوده و بنا به پیشنهاد فرمانده ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران و تصویب وزیر کشور تعیین میگردد.

تبصره ۲- رئیس اداره وظیفه عمومی موظف است کلیه دستورات العملها و بخشنامهها و اطلاعیههایی را که به نحوی به نیروهای نظامی و انتظامی و مراجع قضائی مرتبط باشند و امور اجرائی مربوطه را در شورای که با شرکت نمایندگان وزارت کشور، ستاد مشترک، ستاد مرکزی سپاه و یک دادیار به نمایندگی دیوان عالی کشور زیر نظر رئیس اداره وظیفه عمومی تشکیل می شود، هماهنگ نماید.

ماده ۲۲- نمایندگان کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشورهای خارج مسوول اجرای مقررات قانون وظیفه عمومی نسبت به مشمولان مقیم حوزههای مأموریت

تغییر

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....

- خودممیبا شند و موظف اند بوضع مشمولیت آنان رسیدگی کرده و نتیجه اقدامات را از طریق وزارت امور خارجه به اداره وظیفه عمومی اعلام دارند .
- ماده ۲۳- مشمولانی که برای ادامه تحصیل به خارج از کشور مسافرت میکنند پس از ترک تحصیل یا فراغ از تحصیل همچنین مشمولانی که پس از احضار بخدمت طبق آئین نامه اجرائی این قانون بطور موقت به خارج از کشور مسافرت میکنند در پایان مدت تعیین شده باید جهت رسیدگی بوضع مشمولیتشان خود را به سازمانهای وظیفه عمومی داخل کشور معرفی کنند .
- ماده ۲۴- بوضع مشمولانی که ادعای تکفل نمایند در مراکز شهرستانها و بخشها توسط هیاتی مرکب از اشخاص زیر رسیدگی میشود .
- الف - بخشدار محل یا نماینده او .
- ب - رئیس سازمان وظیفه عمومی محل یا نماینده او .
- ج - نماینده دادستان شهرستان و در صورت نبودن دادسرا و وجود دادگاه صلح ، نماینده دادگاه .
- د - نماینده سپاه پاسداران محل .
- ه- یک نفر از نمایندگان شورای اسلامی شهرستان یا شورای اسلامی بخش یا شهر بعمرفی شورای مربوطه .
- ماده ۲۵- در صورتیکه مشمول یا افرادی از بستگان او که مدعی کفالت مشمول نسبت به خود هستند ادعا نمایند که حقی از آنان تزییع شده است همچنین هر یک از اعضای هیات رسیدگی و یا فرمانده رده سازمانی بالاتر و یار رئیس اداره وظیفه عمومی میتوانند با ذکر دلیل موجه بفرای صادره از هیات رسیدگی اعتراض نمایند و پرونده مشمول در هیات رسیدگی تجدیدنظر مطرح و رای هیات مزبور به استثنای موارد منطبق با ماده ۲۹ این قانون قطعی و غیر قابل اعتراض است .
- اعتراض به رای سربازی مانع اعزام مشمول بخدمت وظیفه ممیبا شد .
- ماده ۲۶- هیات رسیدگی تجدیدنظر در سازمان وظیفه عمومی تهران و مراکز هنگها و گردانهای مستقل ژاندارمری با شرکت اشخاص زیر تشکیل میشود .
- الف - فرماندار یا معاون او .
- ب - در سازمان وظیفه عمومی تهران رئیس سازمان یا جانشین او ، در هنگها و گردانهای مستقل ژاندارمری فرمانده هنگ یا گردان مستقل یا معاون آنها .
- ج - دادستان شهرستان یا یکی از دادیاران .
- د - فرمانده سپاه شهرستان یا قائم مقام وی .
- ه- یک نفر به انتخاب شورای اسلامی شهرستان مربوطه .

بمقتضای

ماده ۲۷- در مورد مواد ۲۴ و ۲۶ تشکیل جلسات با دو سوم اعضاء و تصویب با اکثریت مطلق آراء اعضاء خواهد بود .

ماده ۲۸- در صورتیکه حداکثر ظرف ۵ سال از تاریخ صدور رای هیات تجدیدنظر معلوم شود که نظر هیات رسیدگی تجدیدنظر منطبق با اصول و قوانین جاری نبوده و اهمیت آن به حدی باشد که در وضع مشمول موثر باشد پرونده بوسیله رئیس اداره وظیفه عمومی به یکی از هیات های رسیدگی تجدیدنظر ارجاع خواهد شد و نظر این هیات قطعی و لازم الاجرا است .

ماده ۲۹- در صورتی که در حین انجام خدمت دوره ضرورت مشمول یا یکی از کسان تحت تکفل او ادعای کفالت کند فرماندهان و روسای مربوطه مکلفند مراتب را به حوزه های وظیفه عمومی یا گروهانهای اعزام کننده مشارالیه اعلام دارند که در اسرع وقت وضع مشمول در هیات رسیدگی مطرح و تصمیم مقتضی اتخاذ شود .

ماده ۳۰- به ادعای کفالت مشمولانی رسیدگی می شود که غیبت نداشته باشند مگر اینکه در موقع احضار و در طول مدت غیبت و حین رسیدگی حاضر شود معافیت کفالت بوده باشند که در این صورت این قبیل مشمولان از معافیت کفالت استفا ده خواهند کرد . (با در نظر گرفتن ماده ۵۵) .

تبصره - رئیس اداره وظیفه عمومی یا نماینده او در صورتی که دلائل و مدارک مثبتی مبنی بر معافیت از خدمت در پرونده موجود باشد میتواند برای یک دوره دستور عدم اعزام صادر نماید .

مبحث چهارم - معافیتها

بخش اول - معافیت تحصیلی

ماده ۳۱- دانش آموزان دانشسراها و دانش آموزان چهار ساله آخر دوره متوسطه و هنرآموزان هنرستانها و آموزشگاههای فنی و حرفهای که ارزش تحصیلی دیپلم آنها از طرف مراجع صلاحیت دار معادل متوسطه کامل شناخته شده تحصیل نمایند و دانشجویان و هنرجویان دانشگاهها و موسسات آموزش عالی اگر در حین تحصیل به سن مشمولیت برسند تا زمانی که به تحصیلات خود ادامه می دهند از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود .

مقاله

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

ماده ۳۲ - طلاب علوم دینی که قبل از رسیدن به سن مشمولیت و یا اتمام هم طبقه خود طبق ضوابط شورای مدیریت حوزه علمیه قم و یا نماینده رسمی آن در شهرستانها به تحصیل اشتغال ورزند در مدت تحصیل میتوانند از مزایای ماده ۳۱ قانون استفاذه کنند از شیبایی میزان تحصیل با شورای مدیریت و یا نماینده آن خواهد بود .

تبصره ۱ - مشمولان دیپلمه که دوره سطح و یا حداقل ۶ سال دوره خارج را گذرانده باشند به ترتیب هماهنگ با مشمولان لیسانس و دکتر خواهند بود و چنانچه بدون دیپلم دوره های مذکور را گذرانده باشند هماهنگ با مشمولان فوق دیپلم و فوق لیسانس میباشند و در هر صورت طلابی که بدرجه اجتهاد نایل گردند هماهنگ با مشمولین دکتر میباشند .

ماده ۳۳ - صدور کارت معافیت تحصیلی دانشآموزان و هنرجویان و دانشجویان و طلاب علوم دینی موکول به گواهی اشتغال به تحصیل آنان از طرف مقامات صالحه بوده و مدت اعتبار آن یک سال تمام است .

ماده ۳۴ - دانشآموزان و هنرجویان و دانشجویان و طلاب علوم دینی مشمول به محض ترک تحصیل یا اتمام فراغ از تحصیل یا بدبرای انجام خدمت دوره ضرورت خود را معرفی کنند . مقامات مسوول مکلفند صورت اسامی این قبیل مشمولان را با ذکر مشخصات کامل و نشانی و رشته تحصیلی بطور انفرادی و بدون تاخیر به سازمان وظیفه عمومی محل ارسال دارند . تبصره ۱ - مشمولانی که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج کشور تحصیل میکنند پس از ترک تحصیل یا فراغ از تحصیل موظفند حداکثر ظرف یک سال خود را به سازمان وظیفه عمومی مربوط در داخل کشور معرفی کنند .

تبصره ۲ - مقامات مسوول حسب مورد موظفند ارزش تحصیلی این قبیل مشمولان را از تاریخ تسلیم مدارک حداکثر ظرف دو ماه تعیین و بآنان تسلیم و مراتب را به اداره وظیفه عمومی اعلام کنند .

ماده ۳۵ - مشمولان دیپلمه که با داشتن برگ آماده به خدمت یا برگ معافیت موقت از خدمت دوره ضرورت در مسابقه ورودی یکی از دانشگاهها یا موسسات آموزش عالی داخل کشور قبول شده تازمانی که به تحصیل اشتغال دارند ، می توانند از معافیت تحصیلی استفاذه نمایند مشروط باینکه دارای غیبت غیرموجه نباشند این معافیت فقط برای یکبار داده خواهد شد .

ماده ۳۶ - فارغ التحصیلان دیپلمه در صورتی که از نظر مقررات این قانون و بنا به گواهی وزارت فرهنگ و آموزش عالی حائز شروط اشتغال به تحصیل در خارج کشور باشند و ادامه تحصیل آنان در رشته های مورد تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی باشد میتوانند با استفاذه از مقررات معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل به خارج کشور مسافرت کنند .

بیماری

ماده ۳۷ - دانش آموزانی که قبل از سن مشمولیت بخواهند در خارج از کشور ادامه تحصیل دهند در صورتی که مورد تایید وزارت آموزش و پرورش باشد می توانند از معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل در خارج از کشور استفاده نمایند .

تبصره - فرزندان ایرانیان مقیم خارج از کشور و فرزندان ماورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها هستند تا اخذ دیپلم از مقررات این ماده مستثنی بوده و ادامه تحصیل آنان در رشته های عالی و دانشگاهی با تایید وزارت فرهنگ و آموزش عالی بلامانع خواهد بود .
ماده ۳۸ - آئین نامه اجرائی مواد این بخش از طرف وزارتخانه های کشور ، دفاع ، سپاه ، آموزش و پرورش و فرهنگ و آموزش عالی و با کسب نظر از شورای مدیریت حوزه علمیه قم و اداره وظیفه عمومی تهیه و تصویب و بموقع اجراء گذاشته خواهد شد .

بخش دوم - معافیت پزشکی

ماده ۳۹ - مشمولان خدمت وظیفه عمومی از نظروضع مزاجی و استعداد جسمی و روانی به چهار دسته بشرح زیر تقسیم می شوند .

- ۱ - کسانی که از نظر جسمی و روانی سالم و قادر به انجام خدمت هستند .
- ۲ - کسانی که بعلت نقص عضویا ابتلاء به بیماری از سلامتی کامل برخوردار نبوده اسما قادر به انجام خدمت در امور غیر رزمی میباشند .
- ۳ - کسانی که بعلت عدم رشد یا ابتلاء به بیماری موقتا قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند .

۴ - مشمولانی که بعلت نقص عضویا ابتلاء به بیماری جسمی و یا روانی بطور دائم قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند .

تبصره ۱ - نحوه طبقه بندی مشمولان و طرز معاینه و ضوابط معافیت پزشکی آنها به موجب آئین نامه معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی خواهد بود که وسیله ستاد مشترک تهیه و به تصویب وزارتخانه های بهداشتی ، کشور ، دفاع ، و سایر ادارات انقلاب اسلامی خواهد رسید .
تبصره ۲ - مشمولان موضوع بند ۲ این ماده که برای انجام خدمت در مشاغل غیر رزمی نیروهای نظامی یا انتظامی اختصاص داده میشوند ، آن قسمت از برنامه آموزش عملی و نظامی را که به تشخیص کمیسیون پزشکی مراکز آموزش نیروهای مسلح با سلامتی آنان منافات داشته باشند انجام نخواهند داد .

ماده ۴۰ - به مشمولانی که بعلت ابتلاء به بیماری موقتا قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نباشند برای مدتی که شورای پزشکی تعیین می نماید و در هر حال متجاوز از یک سال

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

بیماری

خواهد بود معافیت موقت پزشکی داده خواهد شد و در سال دوم در صورت ادامه بیماری به همان نحو اقدام و چنانچه در سال سوم نیز قادر به انجام خدمت نباشند بطور دائم از خدمت دوره ضرورت معاف خواهند شد .

تبصره ۱ - مشمولان پزشک فقط در صورتی معاف دائم از خدمت دوره ضرورت شناخته میشوند که قادر به اشتغال به حرفه طبابت نباشند آن تعداد از مشمولین خدمت دوره ضرورت پزشک که از سلامتی کامل برخوردار نیستند لیکن قادر به طبابت می باشند ، به خدمت دوره ضرورت اعزام می گردند و برابر نظر شوراها ی پزشکی از خدمت سنگین معاف خواهند شد .

تبصره ۲ - در زمان جنگ یا بسیج همگانی میتوان افرادی را که در زمان صلح به علل پزشکی یا تکفل از خدمت دوره ضرورت معاف شده اند نیز به خدمت احضار کرد .

ماده ۴۱ - معاینه مشمولان وسیله یک نفر پزشک از نیروهای مسلح انجام میشود و در صورت نبودن پزشک از نیروهای مسلح از پزشکان غیر نظامی که صلاحیت آنان وسیله بهداری محل فرماندار یا بخشدار محل تایید شده باشد استفاده خواهد شد .

تبصره ۱ - اظهار نظر در مورد معافیت پزشکی مشمولان باید توسط سه نفر پزشک که مورد تایید رئیس بهداری و فرماندار محل باشند انجام شود و رای اکثریت این پزشکان معتبر است .
تبصره ۲ - مدیران عامل بهداری هراستان موظفند پزشکان مورد نیاز شوراها ی پزشکی موضوع تبصره را تعیین و به فرمانداری محل معرفی نمایند .

ماده ۴۲ - در صورتیکه مشمولان در حین خدمت دوره ضرورت مبتلا به نقص عضو یا بیماریها ی شوند که پس از تمام مدت معالجه که کمتر از ۶ ماه باشد و طبق نظر شورای پزشکی بیمارستانهای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی که مورد تایید عقیدتی - سیاسی در نیروی مربوطه هستند قادر به انجام خدمت نباشند از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود .

تبصره - دوران معالجه مشمولان موضوع این ماده جزو خدمت دوره ضرورت آنان محسوب میگردد .

ماده ۴۳ - چنانچه رئیس اداره وظیفه عمومی ظرف ۵ سال بنحوی اطمینان حاصل نماید که مشمولی با تقلب و دسیسه در معاینه پزشکی معافیت اخذ نمود یا برخلاف این قانون و آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی از خدمت دوره ضرورت معاف تشخیص داده شد ما از این قبیل مشمولان توسط شورای عالی پزشکی که از ۵ نفر از پزشکان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تشکیل میگردد معاینه مجدد بعمل خواهد آمد و نظر این شورا قطعی و لازم الاجرا است .

بخش سوم - معافیت کفالت

ماده ۴۴ - مشمولان زیر حسب مورد از انجام خدمت دوره ضرورت معاف میباشند .

مجلس

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

الف - یگانه مراقب و نگهدارنده پدر یا جد یا برادر و یا مادری یا جد میا خواهد هر که قادر به اداره امور خود نباشد .

ب - یگانه سرپرست و نگهدارنده برادر یا خواهر صغیر .

ج - یگانه سرپرست خواهد هر مجرد در صورتیکه تا سن ۲۴ سالگی مجرد باشد .

د - از ۲ یا ۳ برادر و اجداد شرایط اعزام به خدمت یکی از آنان تا خاتمه خدمت دیگری به خدمت دوره ضرورت یا احتیاط اعزام نخواهد شد . و ترتیب تقدم در اعزام بر مبنای سن مشمول خواهد بود .

تبصره ۱ - مشمولان بندهای الف و ب چنانچه در ۵ سال متوالی دارای شرایط معافیت موقت از خدمت باشند در پایان سال پنجم به آنها معافیت در زمان صلح داده خواهد شد . و مشمولین بند ج تا پایان سن ۲۴ سالگی خواهی توانست سالانه از معافیت موقت استفاده و سپس بشرط نداشتن مانع دیگری به خدمت اعزام شوند .

تبصره ۲ - مشمولانی که برای انجام خدمت وظیفه عمومی احضار می شوند در صورتیکه در تاریخهای معینه بدون عذر موجه خود را معرفی نکنند از معافیت موضوع این ماده محروم میشوند . (با توجه به ماده ۵۵)

ماده ۴۵ - با مشمولینی که پدر یا برادر آنها از تاریخ ۱۹/۱۰/۵۶ در راه به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی و استمرار آن معلول یا اسیر یا مفقود الاثر شده باشند به ترتیب زیر رفتار خواهد شد .

الف - در صورتیکه یگانه فرزند ذکور خانواده معلول باشد که طبق نظر شورای پزشکی به تنهایی قادر به اداره امور شخصی خود نباشند از انجام خدمت دوره ضرورت و احتیاط معاف دائم خواهند شد .

ب - چنانچه دارای برادر صغیر یا برادر معلول یا اینکه یگانه اولاد ذکور باقیمانده خانواده اسیر و مفقود الاثر باشند . طبق تبصره ۱ ماده ۴۴ عمل خواهد شد .

تبصره - شرایط اسیر و مفقود الاثر و معلول شناخته شدن و خانواده آنان در آئین نامه اجرائی این قانون پیش بینی خواهد شد .

ماده ۴۶ - مشمولانی که ادعای کفالت میکنند میتوانند مدارک لازم را پیش از اعزام به حوزه وظیفه عمومی محل سکونت خود تسلیم کنند .

تحقیقات لازم نسبت به ادعای کفالت این قبیل مشمولان و همچنین تصدیق صحت مندرجات استشهادی مدارک آنها با شهربانی و یا ژاندارمری خواهد بود .

تبصره در هر سال که مشمولان سالم و بلا مانع ، نیاز نیروهای مسلح جمهوری اسلامی را تأمین نموده باشند به مشمولان بند ۲ ماده ۳۹ و مشمولانی که دارای معافیت موقت و معتبر بمدت ۲ سال باشند معافیت دائم در زمان صلح داده خواهد شد .

مقدمه

فصل پنجم - آموزش نظامی مشمولان و درجات و حقوق و مزایای آنان

ماده ۴۷ - کلیه مشمولان طبق برنامه و مدت آموزشی که از طرف ستاد مشترک ارتش و ستاد مرکزی سپاه تنظیم میگردد دوره آموزش مقدماتی نظامی را طی خواهند کرد .

تبصره ۱ - مشمولان فوق دیپلم جهت طی دوره درجه داری و وظیفه به مراکز آموزشی و فرهنگی اعزام و پس از گذراندن دوره مقدماتی و تخصصی و داشتن سلامت جسمی و روانی و صلاحیت اخلاقی و سیاسی به یکی از درجات گروهبانی و وظیفه نائل میشوند در غیر این صورت با درجه افرادی وظیفه به خدمت ادامه خواهند داد .

تبصره ۲ - مشمولان دیپلمه و پائین تر پس از طی دوره مقدماتی با درجه افرادی وظیفه به خدمت در نیروها و سازمانهای مربوطه مشغول خواهند شد .

تبصره ۳ - در موارد ضروری نیروها و سازمانهای نظامی و انتظامی مجاز خواهند بود تعدادی از مشمولان دیپلمه را در تخصصهای مورد نیاز بر اساس ضوابط مندرج در آئین نامه اجرائی این قانون انتخاب و جهت طی دوره درجه داری و وظیفه به مراکز آموزشی و فرهنگی اعزام دارند .

ماده ۴۸ - مشمولان لیسانسیه و بالاتر پس از طی دوره آموزشی مقدماتی نظامی و موفقیت در آزمایشهای آن در صورتی که از لحاظ اخلاقی و سیاسی مکتبی شایستگی داشته باشند پس از طی دوره آموزش افسری و وظیفه و موفقیت در آزمایشهای آن دارندگان دانشنامه دکترا به درجه ستوان یکمی و سایرین به درجه ستوان دومی و وظیفه نائل خواهند شد .

تبصره ۱ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در آزمایشهای دوره مقدماتی نظامی مردود شوند و یا طبق نظر شورای مرکز آموزشی از لحاظ جسمی - مکتبی و اخلاقی صلاحیت لازم جهت نیل به درجه افسری را نداشته باشند برای طی دوره درجه داری اعزام خواهند شد .

تبصره ۲ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در آزمایشهای دوره آموزشی افسری و وظیفه مردود گردند یا از لحاظ مکتبی و اخلاقی واجد صلاحیت نیل به مقام افسری بر حسب تشخیص شورای مرکز آموزشی مربوط نباشند بقیه خدمت دوره ضرورت را در یکی از درجات گروهبانی و وظیفه انجام خواهند داد .

تبصره ۳ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در هر یک از مراحل آموزشی به علل سیاسی و امنیتی واجد صلاحیت نیل به مقام افسری تشخیص داده نشوند بقیه خدمت دوره ضرورت را مانند افراد وظیفه انجام خواهند داد .

مجلس

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

ماده ۴۹ - حقوق ماهانه افسران - درجه داران - دانشجویان و دانش آموزان و افراد وظیفه بشرح زیر خواهد بود .
الف - حقوق افسران وظیفه به میزان حقوق ثابت ماهانه سال اول افسران همدرجه کادر ثابت .

ب - حقوق درجه داران وظیفه ۱ - گروه بان سوم ۱۱۵ واحد حقوقی .

۲ - گروه بان دوم ۱۲۵ " "

۳ - گروه بان یکم ۱۳۵ " "

ج - حقوق دانشجویان وظیفه در مدت آموزش مقدماتی و دانش آموزان وظیفه در مدت آموزش مقدماتی و تخصصی ۲۰۰۰ ریال .

د - حقوق دانشجویان وظیفه در مدت آموزش تخصصی ۲۵۰۰ ریال

ه - حقوق ماهانه افراد وظیفه به میزانی است که هر سال در بودجه وزارت دفاع پیش بینی میشود .

ماده ۵۰ - افسران و درجه داران وظیفه در صورت اعزام به مأموریت یا انتقال یا خدمت در مناطق بد آب و هوا مشمول مقررات فوق العاده و مزایای مربوط به افسران و درجه داران کادر ثابت نسبت به حقوق آنان خواهند بود و در صورتی که در یگانها و قسمتهائی که پرسنل کادر ثابت آنها از مزایای قانونی خاص استفاده می کنند ، مشغول خدمت شوند در شرایط مشابه از مزایای مزبور نسبت به حقوق خویش استفاده خواهند کرد .
تبصره ۱ - افسران و درجه داران وظیفه ای که در محل سکونت خود خدمت مینمایند ، از مقررات مربوط به بدی آب و هوا ، مذکور در این ماده استفاده نخواهند کرد .

تبصره ۲ - سربازان وظیفه در غیر زمان جنگ یا بسیج عمومی بطور اجبار بیش از یکسال (نیمی از مدت خدمت) از خدمت خود در نقاط بد آب و هوا خدمت نخواهند کرد .

تبصره ۳ - طبقه بندی مناطق از نظر آب و هوا طبق آئین نامه ای خواهد بود که بوسیله ستاد مشترک با هماهنگی سازمان امور اداری و استخدامی کل کشور تهیه و تصویب وزیر دفاع برسد .

تبصره ۴ - به افسران و درجه داران وظیفه ای که بنا به تقاضای شخصی منتقل میشوند هزینه سفر و فوق العاده انتقال تعلق نمی گیرد .

ماده ۵۱ - به پرسنل وظیفه ای که در عملیات جنگی شرکت می نمایند ، فوق العاده عملیاتی بر طبق ضوابطی که توسط وزارتین دفاع و سپاه پاسداران تهیه و به تصویب شورای عالی دفاع می رسد پرداخت خواهد شد .

ماده ۵۲ - میزان مرخصی پرسنل وظیفه در مدت خدمت و نحوه استفاده از آن طبق مقررات مرخصی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران خواهد بود .

بیمار

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....

ماده ۵۳ - کسانی که در حین خدمت وظیفه عمومی در هر یک از دوره‌های ضرورت، احتیاط، و ذخیره به سبب انجام وظیفه یا شرکت در عملیات رزمی و یا قیود خدمتی شهید یا فوت یا معلول شوند از لحاظ میزان و نحوه پرداخت حقوق وظیفه و مستمری مشمول قوانین و مقررات مربوط به پرسنل کادر ثابت همدرجه می‌باشند و حقوق وظیفه و مستمری آنان حسب مورد از بودجه وزارتخانه‌ها یا سازمانهای مربوطه پرداخت میگردد.

تبصره ۱ - در صورتی که مشمولین این ماده قبل از ورود به خدمت وظیفه عمومی از کارمندان دولت یا سازمانهای تابع یا وابسته به دولت بوده و آخرین حقوق دریافتی آنان از سازمان مربوطه از میزان حقوقی که برابر این قانون بآنان تعلق میگردد، بیشتر باشد حقوق وظیفه و مستمری وراثت آنان براساس حقوق بیشتر پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲ - کسانی که تا تاریخ تصویب این قانون از بودجه وزارتخانه‌ها یا سازمانی حقوق وظیفه یا مستمری دریافت میداشتند حقوق آنان کماکان از همان محل پرداخت خواهد شد.

ماده ۵۴ - پرسنل وظیفه‌های که در حین خدمت وظیفه عمومی اسیر یا مفقود الاثر بشوند تا پایان دور مسارت یا تعیین تکلیف عادلانه تحت تکفل آنان بترتیب زیر حقوق دریافت خواهند نمود.

الف - در دور ضرورت از حقوق مربوطه پس از پایان دور ضرورت از حقوق هم طبقه دوره احتیاط.

ب - در دوره ذخیره از حقوق یکدرجه بالاتر هم طبقه احتیاط و ذخیره.

تبصره ۱ - شرایط لازم برای اسیر و مفقود الاثر شناخته شدن پرسنل در آئین نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۵۵ - دولت موظف است لایحه نحوه کمک به خانواده‌های مشمولینی را که با اعزام مشمول قدرت‌دار معاش خود را از دست میدهند تهیه و ظرف مدت ۶ ماه جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

فصل ششم - احضار در مراحل احتیاط و ذخیره

ماده ۵۶ - شورای عالی دفاع میتواند یک یا چند طبقه از افسران و درجه‌داران و افراد وظیفه که خدمت دوره ضرورت را انجام داده‌اند و در دوره‌های احتیاط و ذخیره خدمت وظیفه عمومی هستند برای تجدید یا تکمیل آموزش نظامی فراخوانده یا پیشنهاد بسیج همگانی به مقام رهبری بنماید. نحوه احضار و مهلت معرفی فراخوانندگان همچنین کسانی که بعزل ناشی از وضع جسمانی یا اجتماعی یا حساسیت

بسم الله

مشاغل آنان ممکن است از فراخوانده شدن برای تجدید یا تکمیل آموزش نظامی معاف شوند در آئین نامه اجرائی این قانون که توسط وزارتین دفاع و سپاه تهیه و بتصویب شورای عالی دفاع می رسد ، تعیین خواهد شد .

ماده ۷۷- کلیه فراخواندگان برای خدمت دوره احتیاط و ذخیره و یا تجدید یا تکمیل آموزش یا بسیج همگانی حقوقی معادل حقوق ثابت افسران ، درجمداران و افراد کادر ثابت همدرجه خود حسب مورد از بودجه وزارتخانه های مربوطه دریافت خواهند داشت .

تبصره ۱- فراخواندگان موضوع این ماده در صورتی که کارمند یکی از وزارتخانه های سازمانهای دولتی و یا وابسته به دولت باشند ما به التفاوت حقوق و مزایای خود را از سازمان متبوع دریافت خواهند داشت .

تبصره ۲- میزان حقوق پرسنل احتیاط و ذخیره در زمان جنگ بنا بر پیشنهاد ستاد مشترک و تصویب شورای عالی دفاع خواهد بود .

فصل هفتم - غیبت مشمولان وظیفه عمومی و جرائم و مجازاتها

بخش اول - غیبت مشمولان خدمت وظیفه عمومی

ماده ۵۸- مشمولان خدمت وظیفه عمومی (ضرورت ، احتیاط ، ذخیره) که برای رسیدگی یا اعزام احضار شوند و در مهلت یا موعد مقرر که از طرف اداره وظیفه عمومی اعلام شود خود را معرفی نکنند همچنین مشمولانی که معافیت های موقت دریافت داشته اند و پس از انقضای مدت اعتبار ظرف یکماه برای تجدید رسیدگی خود را معرفی نکنند ، غایب شناخته شده و پس از معرفی یا دستگیری در صورتیکه طبق مقررات این قانون قادر به خدمت و بلا مانع تشخیص داده شوند به خدمت اعزام میشوند و پس از انجام خدمت مقرر در صورت اعلام اداره وظیفه عمومی موضوع غیبت در محاکم صالحه قضائی مورد رسیدگی قرار میگیرد . و چنانچه دارای عذر موجه نباشند ، بشرح زیر اتخاذ تصمیم خواهد شد .

الف - مشمولان غایب زمان صلح که در زمان صلح خود را معرفی کنند پس از تعیین تکلیف مشمولیت یا انجام خدمت دوره ضرورت ب مدت ۶ ماه تا یکسال و مشمولانی که دستگیر شده باشند ب مدت یکسال تا دو سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد .

ب - مشمولان غایب زمان صلح که خود را در زمان جنگ معرفی نمایند پس از پایان

تعلات

خدمت یا معافیت بلافاصله کارت مربوطه را دریافت خواهند داشت و کسانی که دستگیر شوند بمدت ۲ تا ۴ سال از دریافت کارت پایان خدمت محروم خواهند شد .

ج - مشمولان غایب زمان جنگ که خود را در زمان جنگ معرفی کنند ، پس از پایان خدمت یا تعیین تکلیف از نظر مشمولیت بمدت یکتا دو سال و کسانی که دستگیر شوند بمدت ۳ تا ۵ سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد .

د - مشمولان غایب زمان جنگ که خود را در زمان صلح معرفی کنند پس از پایان خدمت تا تعیین تکلیف از نظر مشمولیت بمدت ۵ تا ۷ سال و کسانی که دستگیر شوند بمدت ۷ تا ۱۰ سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد .

تبصره ۱- قاضی میتواند غایب را به مجازات (تعزیر) دیگری که خود صلاح بداند بجای مجازاتهای فوق محکوم نماید .

تبصره ۲- مشمولانیکه تا تاریخ تصویب این قانون غایب شناخته شد مانند چنانچه داخل کشور یا شند ظرف ۶ ماه آنها نیکه در خارج باشند ظرف یکسال برای رسیدگی بهوضع مشمولیتشان خود را بهسازمانهای وظیفه عمومی معرفی نمایند بجز مشمولان بند د محرومیتهای مندرج در ماده در مورد آنها اجرا نخواهد شد .

بخش دوم - جرائم و مجازات ها

ماده ۵۹- مشمولین خدمت دوره ضرورت چنانچه در مدت آموزش اولیه ویا پس از خاتمه آموزش بیش از مدت ۶ ماه مرتکب فرار از خدمت بشوند پس از دستگیری یا معرفی بدون احتساب مدت قبلی خدمت دوره ضرورت را انجام خواهند داد .

ماده ۶۰- کسانیکه با روشهایی هم چون جعل شناسنامه ، استفاده از شناسنامه دیگران ، اعمال نفوذ ، شهادت کذب ، گواهی خلاف واقع ، مکتوم داشتن حقیقت ، فریب دادن مشمول و دیگرانواع تقلب موجبات معافیت خود یا دیگران را از خدمت وظیفه عمومی فراهم سازند بهازاء هر مورد معافیت توسط دادگاه صالحه طبق قانون تعزیرات محکوم به تعزیر میشوند .

ماده ۶۱- پرسنل ادارات وظیفه عمومی و نیروهای نظامی و انتظامی و نهادها و ارگانها و موسسات دولتی و وابسته به دولت و نمایندگان شوراها و انجمنهای اسلامی چنانچه با سوء نیت موجبات معافیت یا اعزام مشمولی را به خدمت وظیفه عمومی من غیر حق فراهم سازند به کسر نصف حقوق از ۶ ماه الی یکسال برای فردا اول و انفصال دائم از خدمت برای فرد دوم در دادگاه صالحه محکوم خواهند شد .

تبصره ۱- نمایندگان شوراها و انجمنهای اسلامی که با سوء نیت موجبات معافیت یا اعزام مشمولی را به خدمت وظیفه عمومی من غیر حق فراهم سازند علاوه بر اخراج از

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

تعمیرات

شماره ۱۱۳۸ - ق

تاریخ ۱۳۵۷ / ۲ / ۲۲

پیوست

شورها و انجمنها به‌ازاء هر مورد معافیت به تعزیر طبق قانون تعزیرات محکوم میشوند .

تبصره ۲ - هرگاه اعمال ارتكابی متخلفین مذکور در دو ماده فوق عناوین خاص دیگری داشته باشد که مستلزم کیفر خاصی باشد بمآن کیفر نیز محکوم میشوند .

ماده ۲ - استخدام مشمولان بطور کلی در وزارتخانه‌ها و موسسات وابسته به دولت و در کارخانه‌ها و کارگاهها و موسسات خصوصی بدون داشتن معافیت دائم ممنوع است .

تبصره - استخدام مشمولان غیر غایب در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی با رعایت مقررات این قانون از محدودیت مقرر در موارد فوق مستثنی است .

ماده ۳ - استخدام کنندگان مشمولین غایب در وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و وابسته به دولت و آنها ده‌ها برای هر یک از افراد اول و دوم به‌کسر نصف حقوق از ۶ ماه الی یکسال و در صورت تکرار سه‌مورد یا بیشتر با انفصال دائم از خدمت توسط دادگاه صالحه محکوم خواهند شد .

ماده ۴ - اشتغال به کار مشمولان با برگ معافیت موقت یا دفترچه آمده بخدمت فقط در مدت اعتبار آنها بلامانع است .

ماده ۵ - کلیه افرادی که از اول مهر ماه سال یک هزار و سیصد و پنجاه و نه تا پایان جنگ تحمیلی در خدمت وظیفه عمومی بوده‌اند و یا خواهند بود از لحاظ استخدام در وزارتخانه‌ها و موسسات وابسته بر سایر افرادی که در شرایط مشابه هستند حق تقدم دارند .

ماده ۶ - آئین‌نامه اجرائی این قانون جز در مواردی که در مواد این قانون مرجع خاصی برای آن مشخص شده است توسط وزارتخانه‌های کشور ، دفاع و سپاه تهیه و به تصویب هیات دولت خواهد رسید .

ماده ۶۷ - کلیه قوانین مغایر با این قانون از تاریخ تصویب این قانون ملغی است .

تبصره - قانون مربوط به معافیت یکنفر از خانواده شهداء از شمول این قانون مستثنی است .

طرح قانونی فوق مشتمل بر شصت و هفت ماده و پنجاه و هفت تبصره در جلسه روز شنبه پنجم خرداد ماه یک هزار و سیصد و شصت و سه بتصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است .

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی
رئیس